

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์” ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๐๑ คน มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๕ แนวทางบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

อักษรย่อและสัญลักษณ์ทางสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่าง
x	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ค่า Sum of Squares (ผลบวกกำลังสองของคะแนน)
Df	หมายถึง	ค่า Degree of freedom (ชั้นของความอิสระ)
MS	หมายถึง	ค่า Mean Square (ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน)
Sig	หมายถึง	ค่า Significant (ระดับความสำคัญ)
F	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
*	หมายถึง	ค่า allowable error ๐.๐๕ (ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้)

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับชั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๐๑)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๘๔	๔๑.๘
หญิง	๑๑๗	๕๘.๒
รวม	๒๐๑	๑๐๐.๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๑๔ ปี	๖๓	๓๑.๓
๑๔ ปี	๓๙	๑๙.๔
๑๕ ปี	๒๙	๑๔.๔
๑๖ ปี	๓๔	๑๖.๙
๑๗ ปี	๒๑	๑๐.๔
๑๗ ปี ขึ้นไป	๑๕	๗.๕
รวม	๒๐๑	๑๐๐.๐
ระดับชั้น		
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	๕๔	๒๖.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	๔๙	๒๔.๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๔	๗.๕
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๔๘	๒๓.๙
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๒๗	๑๓.๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๙	๔.๕
รวม	๒๐๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓ รองลงมา มีอายุ ๑๔ ปี จำนวน ๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ และมีอายุ ๑๗ ปี ขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๙ รองลงมาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๙ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม แสดงด้วยค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความหมาย ดังตารางที่ ๔.๒ – ๔.๕

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม (n = ๒๐๑)

ข้อ	บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม	๔.๓๖	๐.๔๘๒	มาก
๒.	ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม	๔.๑๘	๐.๕๕๘	มาก
๓.	ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม	๔.๔๕	๐.๕๑๓	มาก
ภาพรวม		๔.๓๓	๐.๔๕๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๓๓, S.D. = ๐.๔๕๑) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่มากที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๔๕, S.D. = ๐.๕๑๓) รองลงมา คือ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๓๖, S.D. = ๐.๔๘๒) ส่วนด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่น้อยที่สุด ($\bar{X}$ = ๔.๑๘, S.D. = ๐.๕๕๘)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม

(n = ๒๐๑)

ข้อ	ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้เข้าใจในศาสนาพิธี	๔.๒๓	๐.๗๒๘	มาก
๒.	อบรมสั่งสอนนักเรียนเกี่ยวกับจรรยา มารยาท ข้อปฏิบัติ	๔.๓๐	๐.๗๘๑	มาก
๓.	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการกตัญญูทดแทน	๔.๕๐	๐.๖๕๗	มากที่สุด
๔.	อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ	๔.๔๑	๐.๗๑๖	มาก
๕.	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการระมัดระวังตน	๔.๔๐	๐.๖๓๔	มาก
๖.	อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักคบเพื่อนที่ดี	๔.๓๖	๐.๘๑๓	มาก
ภาพรวม		๔.๓๖	๐.๔๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๖$, S.D. = ๐.๔๘๒) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = ๐.๖๕๗) ในข้อที่ว่า อบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการกตัญญูทดแทน รองลงมา คือ อบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๓๔) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = ๐.๗๒๘) ในข้อที่ว่า อบรมสั่งสอนนักเรียนให้เข้าใจในศาสนาพิธี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

(n = ๒๐๑)

ข้อ	ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	มีการจัดกิจกรรมในวันกตัญญูต่อครูบาอาจารย์	๔.๕๕	๐.๖๔๐	มากที่สุด
๒.	มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ	๔.๔๒	๐.๗๐๓	มาก
๓.	มีการจัดกิจกรรมตักบาตรที่วัดทุกวันพระก่อนเข้าเรียน	๓.๖๒	๑.๒๐๑	มาก
๔.	ได้นำหลักธรรมของพระพุทธศาสนาไปใช้ในการอบรมสั่งสอน	๔.๑๖	๐.๘๒๑	มาก
๕.	มีการสำรวจสภาพปัญหาภายในชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม	๓.๙๔	๐.๙๔๙	มาก
๖.	สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้านจิตอาสา	๔.๔๓	๐.๗๕๙	มาก
ภาพรวม		๔.๑๘	๐.๕๕๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$, S.D. = ๐.๕๕๘) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D. = ๐.๖๔๐) ในข้อที่ว่า มีการจัดกิจกรรมในวันกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ รองลงมา คือ สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้านจิตอาสา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๓$, S.D. = ๐.๗๕๙) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๖๒$, S.D. = ๑.๒๐๑) ในข้อที่ว่า มีการจัดกิจกรรมตักบาตรที่วัดทุกวันพระก่อนเข้าเรียน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความหมายแสดงระดับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม

(n = ๒๐๑)

ข้อ	ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม	ระดับความคิดเห็น		ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
๑.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการเรียนรู้การทำความดี	๔.๖๒	๐.๕๙๗	มากที่สุด
๒.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนต่อบิดามารดาในบ้าน	๔.๕๑	๐.๗๔๙	มากที่สุด
๓.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนช่วยเหลือสังคม	๔.๓๒	๐.๗๕๕	มาก
๔.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด	๔.๕๕	๐.๗๐๖	มากที่สุด
๕.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนด้านจิตอาสา	๔.๓๓	๐.๘๒๐	มาก
๖.	ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนด้านให้อภัยกันและกัน	๔.๓๘	๐.๗๑๙	มาก
ภาพรวม		๔.๔๕	๐.๕๑๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$, S.D. = ๐.๕๑๓) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๖๒$, S.D. = ๐.๕๙๗) ในข้อที่ว่า ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการเรียนรู้การทำความดี รองลงมา คือ ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๕๕$, S.D. = ๐.๗๐๖) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๔.๓๒$, S.D. = ๐.๗๕๕) ในข้อที่ว่า ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนช่วยเหลือสังคม อยู่ในระดับมาก

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนตอบบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้น แสดงด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) และค่าเอฟ (F - test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Anova) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยการวิธีหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

สมมติฐานที่ ๑ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นตอบบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๖ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนตอบบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามเพศของนักเรียน

(n = ๒๐๑)

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	๘๔	๔.๒๔	๐.๕๔๙ -	๒.๓๗๖	๐.๐๐๑
หญิง	๑๑๗	๔.๔๐	๐.๓๕๒		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนตอบบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามเพศของนักเรียน ได้แก่ ชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๔ และหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t - test) พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามอายุของนักเรียน

(n = ๒๐๑)

อายุ	n	$\bar{X}$	S.D.
ต่ำกว่า ๑๔ ปี	๖๓	๔.๑๙	๐.๕๖๗
๑๔ ปี	๓๙	๔.๓๓	๐.๕๐๗
๑๕ ปี	๒๙	๔.๔๑	๐.๕๖๔
๑๖ ปี	๓๔	๔.๔๘	๐.๓๒๙
๑๗ ปี	๒๑	๔.๒๙	๐.๓๕๑
๑๗ ปี ขึ้นไป	๑๕	๔.๕๖	๐.๕๕๘
ค่าเฉลี่ยรวม	๒๐๑	๔.๓๓	๐.๕๕๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามอายุของนักเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๐๑)

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๒๘	๕	๐.๔๘๖	๒.๕๖๙	๐.๐๓๔
ภายในกลุ่ม	๓๘.๓๕๘	๑๙๕	๐.๑๙๗		
ผลรวม	๔๐.๗๘๖	๒๐๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ - ๔.๘ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีอายุต่างกัน ๖ ระดับ ได้แก่ ต่ำกว่า ๑๔ ปี ($\bar{X}$ = ๔.๑๙), ๑๔ ปี ($\bar{X}$ = ๔.๓๓), ๑๕ ปี ($\bar{X}$ = ๔.๔๑), ๑๖ ปี ($\bar{X}$ = ๔.๔๘), ๑๗ ปี ($\bar{X}$ = ๔.๒๙), ๑๗ ปี ขึ้นไป ($\bar{X}$ = ๔.๕๖) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Anova) พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๐๑)

		ต่ำกว่า ๑๔ ปี	๑๔ ปี	๑๕ ปี	๑๖ ปี	๑๗ ปี	๑๗ ปีขึ้นไป
	$\bar{X}$	๔.๑๙	๔.๓๓	๔.๔๑	๔.๔๘	๔.๒๙	๔.๔๖
ต่ำกว่า ๑๔ ปี	๔.๑๙	-	-๐.๑๓	-๐.๒๑*	-๐.๒๘*	-๐.๐๙	-๐.๒๖*
๑๔ ปี	๔.๓๓	-	-	-๐.๐๗	-๐.๑๕	๐.๐๓	-๐.๑๒
๑๕ ปี	๔.๔๑	-	-	-	-๐.๐๗	๐.๑๑	๐.๐๔
๑๖ ปี	๔.๔๘	-	-	-	-	๐.๑๙	๐.๐๒
๑๗ ปี	๔.๒๙	-	-	-	-	-	๐.๑๖
๑๗ ปีขึ้นไป	๔.๔๖	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามอายุพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ดังนี้

นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนที่มีอายุ ๑๕ ปี

นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนที่มีอายุ ๑๖ ปี

นักเรียนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๔ ปี มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนที่มีอายุ ๑๗ ปี ขึ้นไป

สมมติฐานที่ ๓ นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน

(n = ๒๐๑)

ระดับชั้น	n	$\bar{X}$	S.D.
มัธยมศึกษาปีที่ ๑	๕๔	๔.๑๕	๐.๕๖๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๒	๔๙	๔.๓๖	๐.๔๘๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๑๔	๔.๖๖	๐.๓๔๐
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๔๘	๔.๓๙	๐.๓๙๕
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๒๗	๔.๓๔	๐.๓๓๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๙	๔.๔๒	๐.๕๘๐
ค่าเฉลี่ยรวม	๒๐๑	๔.๓๓	๐.๔๕๑

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๐๑)

	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	๓.๕๐๗	๕	๐.๗๐๑	๓.๖๖๙	๐.๐๐๓
ภายในกลุ่ม	๓๒.๒๗๙	๑๙๕	๐.๑๙๑		
ผลรวม	๔๐.๗๘๖	๒๐๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ - ๔.๑๑ พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีระดับชั้นต่างกัน ๖ ระดับ ได้แก่ มัธยมศึกษาปีที่ ๑ ($\bar{X}$ = ๔.๑๕), มัธยมศึกษาปีที่ ๒ ($\bar{X}$ = ๔.๓๖), มัธยมศึกษาปีที่ ๓ ($\bar{X}$ = ๔.๖๖), มัธยมศึกษาปีที่ ๔ ($\bar{X}$ = ๔.๓๙), มัธยมศึกษาปีที่ ๕ ($\bar{X}$ = ๔.๓๔), มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ($\bar{X}$ = ๔.๔๒) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Anova) พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD) จำแนกตามระดับชั้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๒๐๑)

		มัธยมศึกษา ปีที่ ๑	มัธยมศึกษา ปีที่ ๒	มัธยมศึกษา ปีที่ ๓	มัธยมศึกษา ปีที่ ๔	มัธยมศึกษา ปีที่ ๕	มัธยมศึกษา ปีที่ ๖
	$\bar{X}$	๔.๑๕	๔.๓๖	๔.๖๖	๔.๓๙	๔.๓๔	๔.๔๒
มัธยมศึกษา ปีที่ ๑	๔.๑๕	-	-๐.๒๐*	-๐.๕๐*	-๐.๒๓*	-๐.๑๘	-๐.๒๖
มัธยมศึกษา ปีที่ ๒	๔.๓๖	-	-	-๐.๓๐*	-๐.๐๒	๐.๐๑	-๐.๐๖
มัธยมศึกษา ปีที่ ๓	๔.๖๖	-	-	-	๐.๒๗*	๐.๓๒*	๐.๒๔
มัธยมศึกษา ปีที่ ๔	๔.๓๙	-	-	-	-	๐.๐๔	๐.๐๓
มัธยมศึกษา ปีที่ ๕	๔.๓๔	-	-	-	-	-	-๐.๐๘
มัธยมศึกษา ปีที่ ๖	๔.๔๒	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกตามระดับชั้นพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ดังนี้

นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๑ มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๒
 นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๑ มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๓
 นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๑ มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๔
 นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๒ มีระดับความคิดเห็นน้อยกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๓
 นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๓ มีระดับความคิดเห็นมากกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๔
 นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๓ มีระดับความคิดเห็นมากกว่า นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ ๕

ตารางที่ ๔.๑๓ ตารางสรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน ที่	ตัวแปร ต้น	ตัวแปรตาม	การทดสอบ		Sig.	ผลการ ทดสอบ
			ค่า t	ค่า F		
๑.	เพศ	บทบาทของพระสอนศีลธรรม ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์	-๒.๕๔๖		๐.๐๐๑	ยอมรับ
๒.	อายุ	บทบาทของพระสอนศีลธรรม ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์		๒.๔๖๙	๐.๐๓๔	ยอมรับ
๓.	ระดับ ชั้น	บทบาทของพระสอนศีลธรรม ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์		๓.๖๖๙	๐.๐๐๓	ยอมรับ

จากตารางที่ ๔.๑๓ สรุปได้ว่า

นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ ๔.๑๔ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	การสอนแต่เรื่องเดิมๆ ทำให้ไม่น่าสนใจ	๒๓
๒.	นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๑๗
๓.	พระสงฆ์มีส่วนร่วมด้านสั่งสอนอบรมคุณธรรมจริยธรรมน้อยเกินไป	๑๒
๔.	พระสงฆ์ไม่ค่อยใช้สื่อการสอนประกอบการสอน	๙

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ การสอนแต่เรื่องเดิมๆ ทำให้ไม่น่าสนใจ มากที่สุด จำนวน ๒๓ คน รองลงมา คือ นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จำนวน ๑๗ คน และน้อยที่สุด คือ พระสงฆ์ไม่ค่อยใช้สื่อการสอนประกอบการสอน จำนวน ๙ คน

ตารางที่ ๔.๑๕ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรเตรียมการสอนให้มีความหลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ	๒๗
๒.	พระสงฆ์ควรใช้คำพูดที่เข้าใจง่ายเพื่อสามารถเข้าถึงนักเรียนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	๒๑
๓.	พระสงฆ์ควรเข้าไปมีส่วนร่วมกับการอบรมของนักเรียนในโรงเรียนให้มากขึ้น	๑๔
๔.	พระสงฆ์ควรมีสื่อการสอนเพื่อใช้ดึงดูดนักเรียนให้เกิดความสนใจในการเรียน	๑๐

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ ควรเตรียมการสอนให้มีความหลากหลาย ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ มากที่สุด จำนวน ๒๗ คน รองลงมา คือ พระสงฆ์ควรใช้คำพูดที่เข้าใจง่ายเพื่อสามารถเข้าถึงนักเรียนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม จำนวน ๒๑ คน และน้อยที่สุด คือ พระสงฆ์ควรมีสื่อการสอนเพื่อใช้ดึงดูดนักเรียนให้เกิดความสนใจในการเรียน จำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๔.๑๖ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	การจัดกิจกรรมไม่มีความแปลกใหม่ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย	๒๔
๒.	ไม่ค่อยมีการส่งเสริมนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด หรือสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนามากนัก	๒๒
๓.	ไม่มีกิจกรรมเสริมที่สนับสนุนหลักสูตรในวิชาพระพุทธศาสนามากนัก	๑๐
๔.	กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง	๗

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ การจัดกิจกรรมไม่มีความแปลกใหม่ ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย มากที่สุด จำนวน ๒๔ คน รองลงมา คือ ไม่ค่อยมีการส่งเสริมนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด หรือสถานที่ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนามากนัก จำนวน ๒๒ คน และน้อยที่สุด คือ กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง จำนวน ๗ คน

ตารางที่ ๔.๑๗ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจ และมีความหลากหลาย เช่น การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ เป็นต้น	๒๓
๒.	ควรส่งเสริมให้นักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด หรือศาสนาสถานที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน	๑๙
๓.	ควรจัดกิจกรรมเสริมที่สนับสนุนหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาให้เพิ่มมากขึ้น เช่น ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น	๑๒
๔.	จัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง	๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ ควรจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจ และมีความหลากหลาย เช่น การแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ เป็นต้น มากที่สุด จำนวน ๒๓ คน รองลงมา คือ ควรส่งเสริมให้นักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด หรือศาสนาสถานที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน จำนวน ๑๙ คน และน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๔.๑๘ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ปัญหา / อุปสรรค	ความถี่
๑.	นักเรียนไม่กล้าที่จะคุยกับพระสงฆ์ ไม่กล้าเสนอความคิดเห็น	๑๘
๒.	พระสงฆ์มีบทบาทในด้านให้คำปรึกษาน้อยมาก	๑๖
๓.	ให้คำปรึกษาไม่ตรงกับความต้องการ	๑๑
๔.	พระสงฆ์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมไม่ค่อยเข้าใจ	๘

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ นักเรียนไม่กล้าที่จะคุยกับพระสงฆ์ ไม่กล้าเสนอความคิดเห็น มากที่สุด จำนวน ๑๘ คน รองลงมา คือ พระสงฆ์มีบทบาทในด้านให้คำปรึกษาน้อยมาก จำนวน ๑๖ คน และน้อยที่สุด คือ พระสงฆ์ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมไม่ค่อยเข้าใจ จำนวน ๘ คน

ตารางที่ ๔.๑๙ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในเวลาเรียน	๑๙
๒.	ควรสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น	๑๕
๓.	ควรให้คำแนะนำ และวิธีการแก้ไขปัญหาแก่นักเรียนที่เกิดปัญหา	๑๐
๔.	ควรศึกษาหลักคุณธรรมจริยธรรมให้เข้าใจ เพื่อจะได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง	๗

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม คือ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในเวลาเรียน มากที่สุด จำนวน ๑๙ คน รองลงมา คือ ควรสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น จำนวน ๑๕ คน และน้อยที่สุด คือ ควรศึกษาหลักคุณธรรมจริยธรรมให้เข้าใจ เพื่อจะได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง จำนวน ๗ คน

๔.๕ แนวทางบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ข้อมูลที่น่าเสนอได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน ๗ ท่าน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

๑) พระครูพิศาลจริยธรรม	รองเจ้าคณะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์
๒) พระครูปราโมทย์วรคุณ	เจ้าคณะตำบลหาดกรวด – วังกะพือ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์
๓) นายกฤตย์ ไชยวงศ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์
๔) นางภาวนา มีรอด	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์
๕) นายสรพรพร มีรอด	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

๖) นายพรศักดิ์ สังขภรณ์	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์
๗) นายชัชชาติ สุวรรณภาค	ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

จากการสัมภาษณ์ พบว่า

๑) แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาจะต้องทำควบคู่กันไปทั้งตัวของพระสอนศีลธรรมเอง และกับตัวของนักเรียน เพื่อที่จะได้เป็นการพัฒนาไปทางเดียวกัน ดังนั้น พระสอนศีลธรรมจะต้องมีพฤติกรรมที่ดี น่าเลื่อมใส จะช่วยกระตุ้นพฤติกรรมของนักเรียน และจิตใต้สำนึกของนักเรียนให้ดีขึ้นตามไปด้วย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ กล่าวไว้ว่า

“...พระสอนศีลธรรมมีความประพฤติดี น่าเลื่อมใส จะส่งผลดีต่อการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน...”^๑

และ “...การพัฒนาจิตใจของนักเรียน ด้วยการนั่งสมาธิเจริญสติภาวนา ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตใจที่แจ่มใส มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น...”^๒

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม ควรพัฒนานักเรียนให้มีความประพฤติปฏิบัติให้อยู่ในกรอบขอบคุณธรรมจริยธรรม จะต้องเริ่มพัฒนาที่จิตใจของนักเรียน แล้วค่อยไปพัฒนาที่พฤติกรรมของนักเรียนต่อ โดยเน้นไปที่การนั่งสมาธิ เจริญสติภาวนา เพราะการเจริญสติภาวนาช่วยให้นักเรียน มีความสงบเกิดขึ้นภายในจิตใจ ส่งผลต่อมายังพฤติกรรมของนักเรียนมีความประพฤติเรียบร้อยขึ้น มีความสนใจในการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ กล่าวไว้ว่า

^๑ สัมภาษณ์ นายภุชงค์ ไขวรงค์, ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูพิศาลจริยธรรม, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

“....ควรมีการนั่งสมาธิทุกเช้าก่อนเริ่มการเรียนการสอน เพราะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทำจิตใจให้สงบ ก่อให้เกิดผลดีแก่ตัวของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ....”^๓

และ “....การสร้างจิตสำนึกที่ดีร่วมกันให้แก่นักเรียน เช่น การบำเพ็ญกิจกรรมจิตสาธารณะ ช่วยกันเก็บขยะรอบๆ โรงเรียน เป็นต้น....”^๔

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม การสร้างคุณธรรมจริยธรรมนั้น จะต้องให้นักเรียนสามารถแยกแยะสิ่งที่ดี และสิ่งที่ไม่ดี อันจะส่งผลออกมาทางพฤติกรรมของนักเรียน การสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่นักเรียนจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียน และสังคมภายนอกโรงเรียนด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม พระสอนศีลธรรมควรมีความประพฤติที่ดีน่าเลื่อมใส และควรสอนโดยมุ่งเน้นไปที่พฤติกรรมของนักเรียนให้มีความประพฤติปฏิบัติอยู่ในกรอบของศีลธรรมจริยธรรม และการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่นักเรียน โดยเฉพาะการนั่งสมาธิ เจริญสติภาวนา ก่อนการเรียนการสอน จะส่งผลให้นักเรียนสามารถฝึกจิตใจให้สงบ มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น และสามารถเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น

๒) แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและต่อสังคม ซึ่งพระสอนศีลธรรมจะต้องเป็นผู้ที่ชี้แนะ หรือแนะแนวทางให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญตักบาตร กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ กล่าวไว้ว่า

^๓ สัมภาษณ์ นางภาวนา มีรอด, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๔ สัมภาษณ์ พระครูปราโมทย์วรคุณ, เจ้าคณะตำบลหาดกรวด – วังกะพี้ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

“....การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญ เพราะช่วยให้นักเรียนได้รู้ถึงประวัติของพระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมประเพณีในการทำบุญต่างๆ...”^๕

และ “ควรเน้นจัดกิจกรรมด้านจิตอาสา และนำเด็กลงไปปฏิบัติจริงในพื้นที่ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ไปพร้อมกัน...”^๖

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมจิตอาสาเป็นการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียนให้กว้างมากขึ้น ที่เน้นให้นักเรียนได้พบกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ และการดำเนินชีวิตประจำวันของสังคมไทย การเรียนรู้ควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมที่นักเรียนได้อาศัยอยู่ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ กล่าวไว้ว่า

“....การให้นักเรียนได้มีโอกาสไปทำกิจกรรมนอกสถานที่เป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ...”^๗

และ “....การฝึกให้นักเรียนมีความตั้งใจในการทำกิจกรรม และขยายช่วงความสนใจให้ กับนักเรียนทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และช่วยให้นักเรียนมีสมาธิจากการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดีอีกด้วย...”^๘

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ได้ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ ให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม โดยปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ไปทำบุญในสถานที่สำคัญต่างๆ นำนักเรียนเข้าวัด เวียนเทียน ทำความสะอาดวัด เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและมีความใกล้ชิดกับพระศาสนามากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ช่วยปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้มีจิตใจที่ดีงามและอ่อนโยน การซึมซับประสบการณ์ที่ดี มีคุณค่าด้วยการกล่อมเกลাজิตใจนักเรียนให้มีความดีงาม สามารถทำได้ ด้วยการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตใจอย่างสม่ำเสมอ การเรียนรู้เกิดจากการฝึกหัดและได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นการเรียนรู้ที่เป็นทักษะที่ติดตัวไปตลอด

^๕ สัมภาษณ์ นายสรรพกร มีรอด, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๖ สัมภาษณ์ นายพรศักดิ์ สังขภรณ์, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๗ สัมภาษณ์ นายชัชกิตติ์ สุวรรณภาค, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^๘ สัมภาษณ์ พระครูพิศาลจริยธรรม, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

๓) แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการ
ให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสอน
ศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบล
วังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ด้านการให้คำปรึกษาทาง
คุณธรรมจริยธรรม การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ถือเป็นหน้าที่ของพระสอนศีลธรรมโดยตรงในการสั่ง
สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปฏิบัติตน หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงตรัสรู้
มานั้น ก็เพื่อให้พระสงฆ์เป็นผู้นำมาเผยแผ่ให้พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติตาม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ
กล่าวไว้ว่า

“....ควรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประพฤติปฏิบัติตนดีมีคุณธรรมและ
ประสบความสำเร็จจากการปฏิบัติ นำประสบการณ์มาบอกกล่าวแก่นักเรียนเพื่อเป็นแรงบันดาลใจแก่นักเรียน...”^๙

และ “....การให้คำแนะนำปรึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นหน้าที่ของครู และผู้ปกครอง ต้องเป็น
ต้นแบบที่ดีให้แก่นักเรียน ครูต้องอบรมสั่งสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนรู้
และปฏิบัติให้ดีและถูกต้อง....”^{๑๐}

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัด
อุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ถือเป็นสิ่งที่ครู
พระสอนศีลธรรมประสบอย่างเสมอ เพราะพระสงฆ์ได้รับการยอมรับและเป็นผู้ที่สามารถให้คำปรึกษา
กับนักเรียน ทั้งเรื่องภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ปัญหาทาง
ครอบครัวมักจะมาปรึกษากับพระสอนศีลธรรมหลายๆ ครั้ง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ กล่าวไว้ว่า

“....ควรสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน และพร้อมจะให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีให้แก่นักเรียน...”^{๑๑}

และ “....ปรับเปลี่ยนมุมมองและคำแนะนำให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียน....”^{๑๒}

^๙ สัมภาษณ์ พระครูปราโมทย์วรคุณ, เจ้าคณะตำบลหาดกรวด – วังกะพี้ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์,
๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๐} สัมภาษณ์ นายกฤตย์ ไชยวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์,
๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๑} สัมภาษณ์ นางภาวนา มีรอด, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์,
๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายสรพรพร มีรอด, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์,
๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

จากคำกล่าวนี้นี้สะท้อนให้เห็นว่า แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม พระสงฆ์ควรมีการสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้มากยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในช่วงเวลาของการเรียนนั้นๆ พระสงฆ์ควรจะเป็นกัลยาณมิตรที่ดีแก่นักเรียนในด้านของคุณธรรมจริยธรรม

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวทางบทบาทพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม พระสงฆ์ และครู เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียนในฐานะผู้อบรม สั่งสอน ให้นักเรียนปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามหลักศีลธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะการแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีความถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนา นอกจากนี้จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแล้ว ก็ต้องปฏิบัติตามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนด้วย

๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

๔.๖.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการสั่งสอนอบรมทางคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๖$) ซึ่งการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้รู้ว่า ความดีคืออะไร ความชั่วคืออะไร และสามารถนำความดีเข้าไปสู่วิถีชีวิต สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ รวมไปถึงค่านิยม ความเชื่อที่ถูกต้อง ทิศทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และมีความภูมิใจในความเป็นไทยแก่นักเรียน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะให้นักเรียนมีบุคลิกที่เหมาะสม วางตนได้เหมาะสม เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ มีความเมตตา มีความจริงใจ

นอกจากนั้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการกตัญญูต่อบุคคล (๔.๕๐ = มากที่สุด) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นักเรียนมีความกตัญญูที่แสดงออกมาทางกาย วาจา และใจ เป็นคุณธรรมที่มีส่วนในการกล่อมเกลাজิตใจของนักเรียนให้มีความอ่อนโยน สุภาพ นอบน้อม เช่น การกราบไหว้พระแบบเบญจางคประดิษฐ์ ซึ่งเป็นการกราบที่แสดงความเคารพอย่างสูงสุดต่อบุคคลที่ควรเคารพนับถือสูงสุด ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “จะต้อง

ให้เด็กนักเรียนรู้จักค่านิยมที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของความเป็นไทย ซึ่งต้องได้รับการปลูกฝังทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยการให้ความร่วมมือกันระหว่าง องค์กรทางศาสนาและองค์กรของภาครัฐ”^{๑๓}

สำหรับเรื่อง การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ (๔.๔๑ = มาก) และการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการละอายต่อบาป (๔.๔๐ = มาก) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึง การอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักการเสียสละแก่ให้แกผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ และให้นักเรียนรู้จักการละอายต่อการกระทำที่เป็นบาป ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เป็นการพัฒนาจิตใจที่มีผลต่อการความประพฤติของตัวนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีหลักในการยึดถือปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม”^{๑๔}

๔.๖.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๘) ซึ่งการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม เป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาในด้านของความคิด และด้านการแสดงออกที่ดีงามของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมจะทำให้นักเรียนได้เข้าใจถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีของไทย การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามากขึ้น และนักเรียนได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

นอกจากนั้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง มีการจัดกิจกรรมในวันกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ (๔.๕๕ = มากที่สุด) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นักเรียนได้จัดกิจกรรมวันไหว้ครู เพื่อเป็นการแสดงออกในความกตัญญูตเวทีต่อครูบาอาจารย์ที่ได้อบรม สั่งสอน และให้ความรู้ เป็นประเพณีที่ดีงาม และเป็นการแสดงออกในฐานะลูกศิษย์ที่พึงกระทำต่อครูบาอาจารย์ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อครูบาอาจารย์ มีสัมมาคารวะ ไม่มีความแข็งกระด้าง แนะนำได้ง่าย เป็นต้น ซึ่งเป็นคุณธรรมของผู้ที่เป็นลูกศิษย์ ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “การจัดกิจกรรมควรเน้นให้นักเรียน

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระครูพิศาลจริยธรรม, รองเจ้าคณะอำเภอเมืองอุดรดิตถ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูปราโมทย์วรคุณ, เจ้าคณะตำบลหาดกรวด – วังกะพี้ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์, ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

ได้แสดงออกทางความคิด และการแสดงออกทางด้านร่างกาย จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในด้านของความประพฤติ มีความประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น”^{๑๕}

สำหรับเรื่อง สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้านจิตอาสา (๔.๔๓ = มาก) และมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาพุทธ (๔.๔๒ = มาก) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึง การจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่เป็นจิตอาสา ปลุกฝังให้นักเรียนรู้จักการเสียสละ และการทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของวันสำคัญต่างๆ ในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “การจัดกิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ และสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้น”^{๑๖}

๔.๖.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม โดยวิธีวิจัยแบบผสานวิธี

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๔๕) ซึ่งการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ และครูบาอาจารย์ จึงจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี มีความประพฤติที่ถูกต้อง เพื่อแบบอย่างแก่นักเรียนด้วย การให้คำปรึกษาจะต้องให้เหมาะสมกับวัย ของนักเรียน ไม่ออกนอกเรื่อง หรือนอกประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหา โดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

นอกจากนั้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม ในเรื่อง ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการเรียนรู้การทำความดี (๔.๖๒ = มากที่สุด) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า เป็นการอบรมบ่มนิสัยของนักเรียนให้ไปในทางที่ดี การทำความดีให้ถูกต้องตามหลักของพระพุทธศาสนา ห่างไกลจากสิ่งที่ไม่ดี เมื่อรู้จักการทำ ความดี คิดดี พูดดี จิตใจก็ดีขึ้นไปด้วย เมื่อจิตใจดีนำไปสู่ความดี จะทำให้เกิดสติ เกิดปัญญา เกิดศรัทธา และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเอง และส่วนรวม ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูล

^{๑๕} สัมภาษณ์ นายชัชชาติ สุวรรณภาค, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นางภาวนา มีรอด, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

สำคัญว่า “การนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่เกิดปัญหา จะช่วยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนได้”^{๑๗}

สำหรับเรื่อง ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด (๔.๕๕ = มากที่สุด) และให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนต่อบิดามารดาในบ้าน (๔.๕๑ = มากที่สุด) เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึง การให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ให้มีความสำคัญ และมุ่งเน้นไปที่การให้คำแนะนำแก่นักเรียนในเรื่องโทษของยาเสพติด ผลของการไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการแสดงความกตัญญูต่อบิดามารดา ซึ่งได้สอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญว่า “ควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนให้เห็นถึงผลของการกระทำ ทั้งที่เป็นการทำความดี และการกระทำในสิ่งที่ไม่ดี”^{๑๘}

สรุป พระสงฆ์ควรเข้ามามีส่วนร่วมด้านการสั่งสอนอบรมทางจริยธรรมให้นักเรียน ควรใช้สื่อที่เข้าใจง่ายเพื่อดึงดูดนักเรียนให้มาสนใจเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนด้านคุณธรรมจริยธรรมให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน การไปปฏิบัติธรรมตามวัดต่างๆ หรือสถานปฏิบัติตามแต่โอกาส เป็นต้น เป็นการเสริมทักษะแก่นักเรียน และการจัดกิจกรรมนั้นต้องให้มีความต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน การเตรียมการจัดรูปแบบการฝึกอบรมควรให้มีความหลากหลายมีการใช้สื่อและเครื่องมือที่ทันสมัยเข้าร่วมในการอบรม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในสาระการเรียนนั้นๆ พระสงฆ์นั้นต้องเป็นกัลยาณมิตรที่ดีแก่นักเรียนด้านจริยธรรมและด้านศีลธรรม สุดท้าย ครูและพระสงฆ์ควรร่วมมือกันกำหนดหลักสูตร กรอบเนื้อหา ขอบเขตเรื่องที่จะสอนต้องกระชับชัดเจน เหมาะสมกับผู้นักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

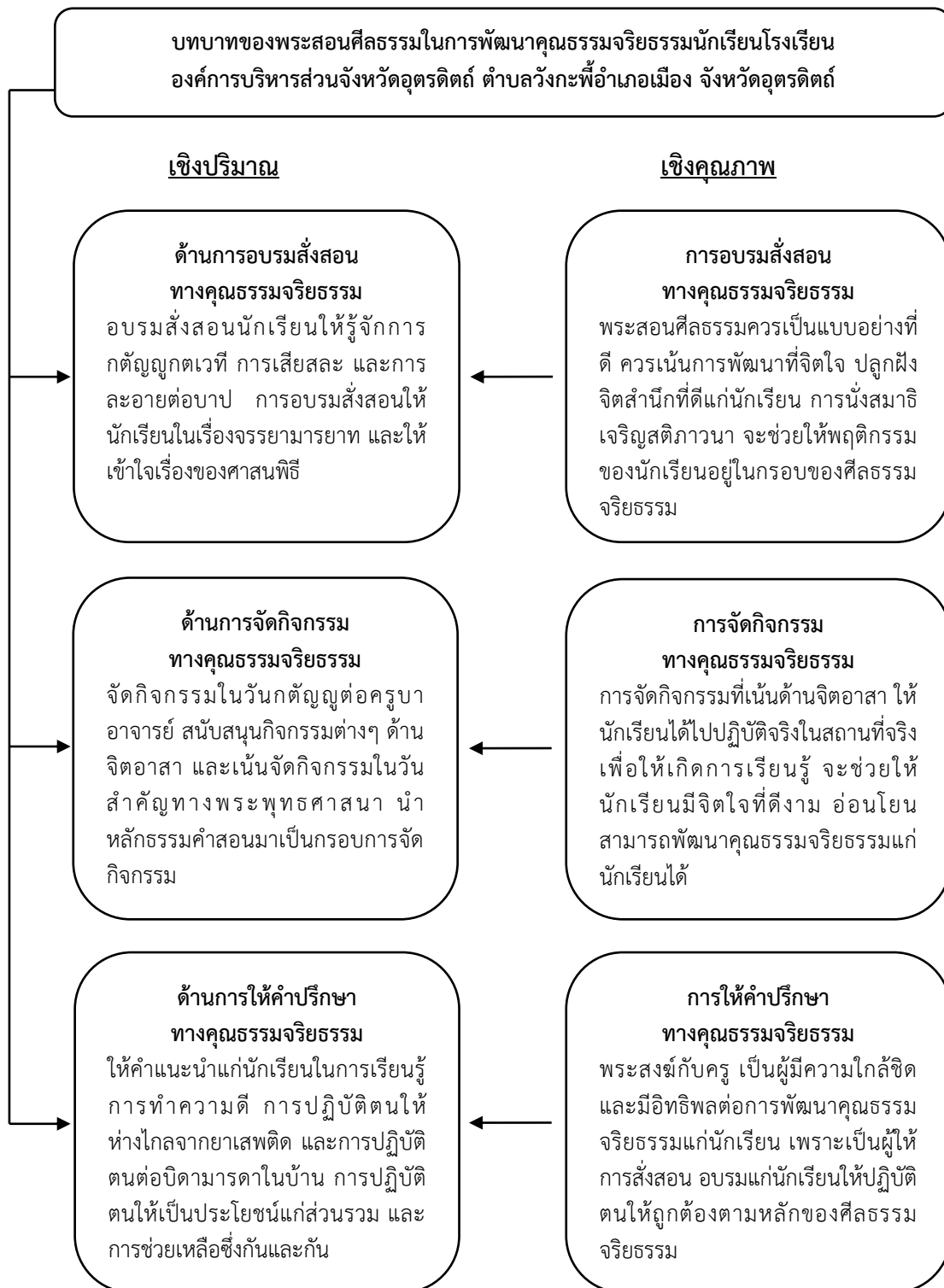
^{๑๗} สัมภาษณ์ นายภฤตย์ ไชยวงศ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายพรศักดิ์ สังขรณ์, ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์, ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙.

๔.๗ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์” ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview)

ดังนั้น จากการวิจัยได้สรุปผลการวิจัยแล้วทำให้ทราบถึงบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยได้วางหลักการพัฒนาไว้ ๓ ด้าน คือ ด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม ด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม และด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม โดยโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้นำมาเป็นกรอบในการวางแผน และพัฒนานักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน โรงเรียน และสังคม เน้นให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง ดังแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

จากแผนภาพที่ ๔.๑ แสดงสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “บทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์” ใน ๓ ด้าน ได้แก่

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ **ในด้านการอบรมสั่งสอนทางคุณธรรมจริยธรรม** พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๖$) คือ การอบรมสั่งสอนนักเรียนให้รู้จักการกตัญญูกตเวที การเสียสละ และการละอายต่อบาป อบรมสั่งสอนให้นักเรียนในเรื่องจรรยา มารยาท และเข้าใจเรื่องของศาสนพิธี และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเชิงปริมาณ โดยกล่าวว่า พระสอนศีลธรรมควรเป็นแบบอย่างที่ดี ควรเน้นการพัฒนาที่จิตใจ ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีแก่นักเรียน การนั่งสมาธิ การเจริญสติภาวนาจะช่วยให้พฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในกรอบของศีลธรรมจริยธรรม

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ **ในด้านการจัดกิจกรรมทางคุณธรรมจริยธรรม** พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$) คือ จัดกิจกรรมในวันกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ด้านจิตอาสา และเน้นจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมคำสอนมาเป็นกรอบการจัดกิจกรรม และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเชิงปริมาณ โดยกล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่เน้นด้านจิตอาสา ให้นักเรียนได้ไปปฏิบัติจริงในสถานที่จริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนมีจิตใจที่ดีงาม อ่อนโยน สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้

จากการวิจัยเชิงปริมาณทำให้ทราบบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ **ในด้านการให้คำปรึกษาทางคุณธรรมจริยธรรม** พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ตำบลวังกะพือ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๕$) คือ ให้คำแนะนำแก่นักเรียนในการเรียนรู้การทำความดี การปฏิบัติตนให้ห่างไกลจากยาเสพติด และการปฏิบัติตนต่อบิดามารดาในบ้าน การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเมื่อทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมก็พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับเชิงปริมาณ โดยกล่าวว่า พระสงฆ์กับครู เป็นผู้มีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพราะเป็นผู้ให้การสั่งสอน อบรมแก่นักเรียนให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามหลักของศีลธรรมจริยธรรม

สรุป คุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักของความประพฤติปฏิบัติ หรือแนวทางในการปฏิบัติตน ที่ควรแก่การยึดถือปฏิบัติ เพื่อสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเปรียบเสมือนการพัฒนาคุณภาพจิตใจ ที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบัน ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบัน การศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่างๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดั่งาม

ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จ แห้งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังจะพบเห็นได้จากการ เกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบัน ทั้งวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองการปกครอง